

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

ОСВІТНЬО – ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

Вид освітньої програми

**СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ІСТОРІЯ ТА ГРОМАДЯНСЬКА ОСВІТА.
ПРАВОЗНАВСТВО**

Назва освітньої програми

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Галузь знань	А Освіта
Спеціальність	A4 Середня освіта
Предметна спеціальність	A4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)
Освітня кваліфікація	Магістр середньої освіти за предметною спеціальністю A4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)
Професійна кваліфікація	Вчитель-магістр з історії та громадянської освіти закладу загальної середньої освіти

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

Голова вченої ради
Леонід КЛИМЕНКО/
(протокол № 8 від «30» серпня 2025 р.)
Освітня програма вводиться в дію з 01.09.2025 р.

В.о. ректора
Леонід КЛИМЕНКО /
(наказ № 8-ВР від «30» серпня 2025 р.)

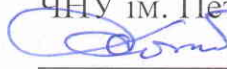
Миколаїв - 2025

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми

«ПОГОДЖЕНО»

Перший проректор

ЧНУ ім. Петра Могили

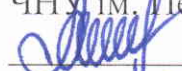
 Юрій КОТЛЯР

«30» червня 2025 р.

Декан факультету

політичних наук

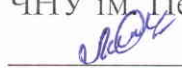
ЧНУ ім. Петра Могили

 Анастасія ХМЕЛЬ

«30» червня 2025 р.

Завідувачка кафедри історії

ЧНУ ім. Петра Могили

 Ірина ПІРОНОВА

«30» червня 2025 р.

РОЗРОБЛЕНО І ВНЕСЕНО

Керівник закладу-розробника

В.о. ректора ЧНУ імені Петра Могили

 Леонід КЛИМЕНКО

Гарант освітньої програми

Доктор юридичних наук,

кандидат історичних наук,

професор, професор кафедри

історії

 Інна ПІДБЕРЕЗНИХ

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Історія та громадянська освіта. Правознавство)» (нова редакція для вступу 2025 року) з підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти є нормативним документом, який регламентує нормативні, компетентнісні, кваліфікаційні, організаційні, навчальні та методичні вимоги у підготовці магістрів.

В ОПП наведені мета та характеристика освітньої програми, професійні назви робіт (за Класифікатором професій України ДК 003:2010) для працевлаштування випускників та можливості для продовження навчання; підходи, методи, технології викладання та оцінювання; перелік компетентностей випускника; програмні результати навчання; ресурсне забезпечення реалізації програми та дані щодо академічної мобільності програми.

Наведені обов'язкові та вибіркові компоненти ОПП, структурно-логічна схема ОПП; описані форми атестації здобувачів вищої освіти; матриця відповідності програмних компетентностей компонентам ОПП, матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами ОПП, матриця відповідності змісту освітньої програми трудовим функціям і компетентностям професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти»: Наказ МОН України від 29.08.2024 р. № 1225.

Розроблено робочою групою у складі:

- Підберезних Інна Євгеніївна – керівник проектної групи (гарант освітньої програми), доктор юридичних наук, кандидат історичних наук, професор, професор кафедри історії Чорноморського національного університету імені Петра Могили;

- Міронова Ірина Сергіївна – доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії, завідувач кафедри історії Чорноморського національного університету імені Петра Могили;

- Котляр Юрій Вадимович - доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії, перший проректор Чорноморського національного університету імені Петра Могили;

- Пархоменко Владислав Анатолійович - доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії Чорноморського національного університету імені Петра Могили;

- Сургова Світлана Юріївна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи, педагогіки і логопедії Чорноморського національного університету імені Петра Могили;

- Васильков Дмитро Юрійович – в.о. директора Миколаївського ліцею №55 Миколаївської міської ради Миколаївської області;

- Карпюк Ігор Михайлович - вчитель вищої категорії, старший вчитель, вчитель історії та правознавства Катеринівської гімназії Миколаївського району;

- Маніяк Віталій Сергійович - здобувач 5 курсу другого (магістерського рівня) вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта предметна спеціальність 014.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта) Чорноморського національного університету імені Петра Могили.

При розробці враховані вимоги:

Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти»: Наказ МОН України від 29.08.2024 р. № 1225. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity>

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

- Васильков Дмитро Юрійович – в.о. директора Миколаївського ліцею №55 Миколаївської міської ради Миколаївської області;

- Андрійчук Тетяна Григорівна – директор Миколаївського обласного центру національно-патріотичного виховання, туризму та краєзнавства учнівської молоді;

- Ніколаєв Ігор Євгенович - доктор історичних наук, завідувач кафедри філософії освіти, теорії й методики суспільствознавчих предметів Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти;

- Єлізарова Ельвіра Іванівна – в.о. директора Миколаївський обласний краєзнавчий музей;

- Короткова Наталія Борисівна - директорка Первомайської гімназії №5 Первомайської міської ради Миколаївської області;

- Хроленко Катерина Олександрівна - директорка Калинівського ліцею Воскресенської селищної ради Миколаївської області;

- Дворецька Лариса Іванівна - директорка Вознесенського ліцею імені Тараса Шевченка Вознесенської міської ради;

- Гавриленко Андрій Петрович - здобувач 5 курсу другого (магістерського рівня) вищої освіти спеціальності А4 Середня освіта предметна спеціальність А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта) Чорноморського національного університету імені Петра Могили.

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Історія та громадянська освіта. Правознавство)» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю А4 Середня освіта предметна спеціальність А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта) галузь знань А Освіта розроблена згідно з чинними міжнародними та національними нормативно-правовими документами та методичними рекомендаціями.

1. Профіль освітньо-професійної програми

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Чорноморський національний університет імені Петра Могили Факультет політичних наук Кафедра історії Petro Mohyla Black Sea National University Faculty of Political Sciences Department of History
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Історія та громадянська освіта. Правознавство)» Educational and professional program «Secondary Education (History and Citizenship Education. Jurisprudence)»
Ступінь вищої освіти	Магістр
Освітня кваліфікація мовою оригіналу	Магістр середньої освіти за предметною спеціальністю A4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)
Кваліфікація в дипломі	Ступінь: магістр Спеціальність: A4 Середня освіта Предметна спеціальність: A4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта) Освітня програма: Середня освіта (Історія та громадянська освіта. Правознавство) <i>Degree: Master</i> <i>Speciality: A4 Secondary Education</i> <i>Subject speciality: A4.03 History and Citizenship Education</i> <i>Educational program: Secondary Education (History and Citizenship Education. Jurisprudence)</i>
Професійна кваліфікація	Вчитель-магістр з історії та громадянської освіти закладу загальної середньої освіти. Процедура присвоєння професійної кваліфікації регламентується Наказом МОН України від 29.08.2024 р. № 1225 «Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти»»; «Положенням про порядок присвоєння професійної кваліфікації у Чорноморському національному університеті імені Петра Могили» від 28.03.2024 р.
Тип диплому, обсяг програми, термін навчання	Диплом магістра, одиничний; обсяг освітньої програми – 90 кредитів ЄКТС, термін навчання – 1 рік 4 місяці
Наявність	Первинна

акредитації	
Цикл/рівень	НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF LLL – 7 рівень
Передумови	Наявність ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) бакалавра, або магістра, або спеціаліста зі спеціальності А4 Середня освіта предметної спеціальності А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта) або спорідненої спеціальності.
Мова (и) викладання	Українська мова, англійська (на окремих освітніх компонентах).
Термін дії освітньої програми	До наступного планового оновлення.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://chmnu.edu.ua/014-03-navchalno-metodichne-zabezpechennya-2025-r-vstupu-2/

2 – Мета освітньої діяльності

Створення освітнього середовища для підготовки високкваліфікованих конкурентоздатних фахівців, здатних здійснювати професійну діяльність в галузі методики освіти, педагогічних наук, історії, громадянської та правової освіти; вирішувати складні професійні завдання і проблеми науково-педагогічного та інноваційного характеру; забезпечувати освітній процес, який враховує сучасні виклики в розвитку науки і технологій, потреби суспільства з метою збереження молоді та популяризації історії.

3 – Характеристика освітньої програми

Предметна область/спеціальність	Галузь знань: А Освіта Спеціальність: А4 Середня освіта Предметна спеціальність: А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта) Об’єкт вивчення: організація і забезпечення освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти; педагогічні теорії, концепції, методики викладання освітніх і спеціальних дисциплін. Цілі навчання: підготовка професіоналів, здатних розв’язувати складні задачі і проблеми за предметною спеціальністю в освітній діяльності, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог. Теоретичний зміст предметної області: сучасні теоретичні засади фундаментальних і прикладних наук галузі, достатні для формування спеціалізованих умінь/навичок розв’язання проблем, необхідних для
--	---

	проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності. Методи, методики та технології: загальнонаукові методи пізнання та дослідницької діяльності, освітні технології та методики формування системи компетентностей за відповідними спеціальностями в закладах освіти, інформаційно-комунікаційні технології. Інструментарій та обладнання: сучасне інформаційно-комунікаційне обладнання для освітнього процесу, педагогічні програмні засоби, засоби наочності, електронні цифрові освітні платформи та ресурси, бази для проведення практик.
Фокус програми	ОПП орієнтована на поєднання високої професійної компетентності у галузі історії, громадянської освіти та правознавства зі здатністю проєктування та здійснення освітньої діяльності; вирішення завдань професійної діяльності з урахуванням сучасних потреб суспільства, громадянських якостей та національно-патріотичного виховання молоді; провадження науково-дослідницької діяльності здобувачів вищої освіти та практичною її реалізацією в освітньому процесі та поза його межами. <i>Ключові слова:</i> громадянська освіта, дослідження, історія, історична наука, освіта, педагогіка та теорія виховання, правознавство, технології навчання та викладання.
Орієнтація програми	Програма є в основному академічна, практична, професійна, дослідницька, наукова, прикладна.
Особливості програми	Програма орієнтована на підготовку фахівця з науковою, методичною та практичною підготовкою, змотивованого та готового до здійснення освітнього процесу на основі інноваційних методик навчання; у формуванні широкого наукового світогляду в галузі історії, громадянської освіти та основ правознавства; заохочення до критичного осмислення інформації історичних джерел; зосередження на європейських цінностях; спонукання до практичного застосування знань у сфері освіти, науки, громадянського простору; стимулювання академічної мобільності здобувачів, зокрема можливість навчання за програмами подвійних дипломів, іноземна мова викладання спец. курсів тощо).
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	

Придатність до працевлаштування	Відповідно до Національного класифікатору України «Класифікатор професій ДК 003:2010» та Міжнародної стандартної класифікації професій ISCO-88 (ISCO-88: International Standard Classification of Occupations/ILO, Geneva). 2320 Вчитель закладу загальної середньої освіти. 2351.2 Інші професіонали в галузі методів навчання. 2359 Інші професіонали в галузі освіти та навчання.
Академічні права випускників	Доступ до продовження навчання: – на 8-му кваліфікаційному рівні Національної рамки кваліфікацій за програмою третього циклу FQ-EHEA, 8 рівня EQF-LLL; – на 7-му кваліфікаційному рівні Національної рамки кваліфікацій в споріднених спеціальностях за другим (освітньо-професійним) рівнем вищої освіти; – освітні програми, дослідницькі гранти та стипендії, що містять додаткові наукові та освітні компоненти.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Підходи до викладання та навчання: студентоцентрований, орієнтований на викладача, під керівництвом викладача, самостійне навчання, проблемно-орієнтоване навчання, навчання на основі завдань, навчання на основі наукових досліджень, навчання на основі виробничої, передкваліфікаційної практики, рефлексивне навчання, робота в групах, індивідуальне та автономне навчання.
Методи оцінювання	Види контролю – поточний та підсумковий (екзамен, диференційований залік, залік, захист курсової роботи). Підсумкові семестрові оцінки виставляються за шкалою ECTS (від A до F) та за національною шкалою: для екзаменів – відмінно / добре / задовільно / незадовільно; для заліків – зараховано / незараховано. Навчальним планом передбачені усні та письмові екзамени, практику, критичний аналіз випадків, тематичні дослідження, есе, презентації, звіти, поточне оцінювання, екзаменування та проектна робота, портфоліо, само- та взаєморефлексія.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність (ІК)	ІК. Здатність вирішувати складні задачі, проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується комплексністю і невизначеністю педагогічних умов організації освітньо-виховного процесу в закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності. ЗК3. Здатність планувати та управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати якість виконуваних робіт. ЗК4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним. ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення. ЗК6. Здатність розробляти та презентувати освітні проєкти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети. ЗК7. Здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження, прогнозувати та презентувати їх результати. ЗК8. Письмове й усне професійне спілкування державною мовою, вміння використовувати знання другої (іноземної) мови для навчальної та наукової діяльності. ЗК9. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності української та громадянської ідентичності, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина.
Компетентності спеціальності: фахові (ФК), предметні (ПК)	ФК1. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності. ФК2. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності. ФК3. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя. ФК4. Здатність до моделювання змісту навчання, формування в учнів ключових компетентностей та здійснення інтегрованого навчання. ФК5. Здатність використовувати ефективні шляхи мотивації учнів до саморозвитку, спрямовувати їх на прогрес і формувати у них обґрунтовану позитивну самооцінку. ФК6. Здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу, забезпечувати функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища. ФК7. Здатність формувати в учнів культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній

	професійній діяльності. ФК8. Здатність працювати у міжнародному контексті і реалізовувати спільні проекти предметної області з європейськими та євроатлантичними інституціями. ФК9. Вміння спрямовувати виховний процес, спираючись на набуті знання, психологічні особливості різних вікових груп учнів, моральні й духовні засади; здатність прищеплювати шанобливе ставлення до національних надбань і провадити громадянсько-патріотичне виховання серед молоді; використовуючи історичний досвід людства, поєднувати національні й загальнолюдські цінності. ПК1. Знати закони наукового, соціального і професійного мислення, володіння комплексним, інтеграційним, історичним, динамічним, ситуаційним, системним підходами до наукового аналізу, здатність практично послуговуватись методами історичного дослідження. ПК2. Вміти визначати та застосовувати теоретичні поняття, положення, концепції для аналізу й пояснень історичних фактів, явищ, процесів, використовувати комплекс наукових дефініцій для вирішення науково-практичних завдань. ПК3. Знати та розуміти наукові основи певної тематичної області, методології дослідження історичного процесу у національному, європейському та світовому контекстах. ПК4. Оволодіння основними історичними концепціями, поняттями, судженнями; здатність критично оцінювати результати наукових досліджень, висувати гіпотези, вибудовувати моделі процесів і явищ української та всесвітньої історії. ПК5. Здатність забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учасника освітнього процесу, залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів. ПК6. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності. ПК7. Прагнення до саморозвитку та самовдосконалення у науково-педагогічній діяльності, обізнаність у власних силах, здатність до рефлексії та самоаналізу. ПК8. Виявляти знання та розуміння наукових основ певної тематичної області, методології дослідження історичного процесу у національному, європейському та світовому контекстах та вміти моделювати їх у зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів
--	--

	навчання. ПК9. Здатність до соціальної комунікації; розуміння та сприйняття принципів толерантності, соціальної справедливості, доброчесності, вміння втілювати їх у власні моделі поведінки, здатність попереджувати та вирішувати конфлікти.
7 – Програмні результати навчання (РН)	
Програмні результати навчання: загально-предметні (РН), фахові (ПРН)	РН1. <i>Демонструє</i> вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області. РН2. <i>Демонструє</i> вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання тощо. РН3. <i>Називає і описує</i> основні принципи, функції, сучасні форми та методи управління освітньої діяльності, <i>демонструє</i> вміння планувати й управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати її якість. РН4. <i>Формулює</i> наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, <i>демонструє</i> навички їх критичного аналізу, <i>генерує</i> нові ідеї, <i>аргументує</i> можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність. РН5. <i>Описує</i> методику розробки освітніх проєктів, <i>пояснює</i> зміст та призначення їх етапів, <i>аналізує</i> спроможність управління процесом їх впровадження, <i>прогнозує</i> очікувані результати. РН6. <i>Визначає і характеризує</i> основні принципи, закони та методики науково-педагогічних досліджень; <i>описує</i> апарат науково-педагогічного дослідження, <i>демонструє</i> навички презентації результатів науково-педагогічного дослідження. РН7. <i>Визначає, аналізує та характеризує</i> педагогічні інновації, <i>демонструє</i> вміння їх практичного застосування у професійній діяльності. РН8. <i>Описує</i> показники якості педагогічної діяльності, <i>аналізує</i> можливі впливи на них внутрішніх і зовнішніх чинників, <i>визначає</i> індивідуальні професійні потреби, шляхи покращення власної педагогічної майстерності, <i>обирає</i> ресурси для професійного розвитку впродовж життя. РН9. <i>Демонструє</i> уміння класифікувати, упорядковувати

і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов освітнього процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання.

РН10. *Називає і аналізує* шляхи мотивації учнів до саморозвитку, *демонструє* вміння розробляти план практичної реалізації для формування адекватної позитивної самооцінки й я-ідентичності.

РН11. *Демонструє* уміння забезпечувати конструктивну та безпечну взаємодію з учасниками освітнього процесу.

РН12. *Знає та дотримується* умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.

РН13. *Демонструє* здатність діяти автономно і в команді.

РН14. *Демонструє* дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструє вміння формувати її в учнів.

РН15. *Демонструє* знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, *обґрунтовує* необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній, громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.

РН16. *Інтегрує* знання основ теорії держави і права, публічного, приватного права у професійну діяльність, *проєктує* знання з основ правознавства на історичні події, процеси та явища сьогодення.

РН17. *Аналізує* правові та інституціональні виміри співробітництва України та країн ЄС, *виявляє* перспективи та наслідки сучасних інтеграційних процесів і місця в них України.

РН18. *Проводить* якісні та актуальні дослідження у вибраній галузі знань, *оцінює* розуміння ключових філософських підходів до теорії, методології, методів організації науково-дослідної діяльності, *втілює* наукові знання у практику.

ПРН1. Застосовувати наукову критику до аналізу поглядів дослідників минулого, робити власні узагальнення щодо теоретичного і методичного рівня наукових праць з історії.

ПРН2. Знати і розуміти зміст основних напрямів і шкіл сучасної історичної науки, головних проблем у розвитку історіографії, основні аспекти теоретико-методологічного дискурсу усно історичних досліджень у просторі конструювання минулого.

ПРН3. Характеризувати існуючі парадигми історії української державності, її обумовленість та

соціодинаміку на тлі світових державотворчих процесів.

ПРН4. Аналізувати правові та інституціональні виміри співробітництва України та ЄС, виявляти перспективи та наслідки сучасних інтеграційних процесів і місця в них України.

ПРН5. Орієнтуватися в міжнародному політичному житті, геополітичній обстановці, аналізувати суспільні явища й узагальнювати політичний досвід.

ПРН6. Здійснювати різні види планування освітнього процесу на різних етапах залежно від поставленої мети, індивідуальних особливостей учнів, особливостей діяльності закладу освіти.

ПРН7. Застосовувати для забезпечення суб'єкт-суб'єктного підходу в педагогічній діяльності навички координації та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності учнів, підтримування їх прагнення до саморозвитку, розкриття їх здібностей і пізнавальних можливостей.

ПРН8. Критично оцінювати достовірність, надійність інформаційних джерел, вплив інформації на свідомість і розвиток всіх учасників освітнього процесу, на прийняття рішень.

ПРН9. Використовувати безпечне освітнє електронне (цифрове) освітнє середовище для організації та управління освітнім процесом (у тому числі під час дистанційного навчання), організації групової взаємодії, зворотного зв'язку, спільного створення електронних (цифрових) освітніх ресурсів

ПРН10. Визначати оптимальні зміст і форми професійного розвитку, критерії результативності власного навчання, працювати над саморозвитком та самовдосконаленням, активно долучатися до діяльності професійних спільнот.

ПРН11. Застосовувати в педагогічній діяльності наукові методи пізнання, спостерігати, аналізувати, формулювати гіпотези, збирати дані, проводити експерименти, аналізувати та інтерпретувати результати, створювати моделі та вивчати їхню дієвість.

ПРН12. Здатність до соціальної взаємодії, займати активну громадянську позицію та робити усвідомлений вибір в умовах сучасного політичного плюралізму.

ПРН13. Здатність до практичного застосування нових ідей, пропозицій, освітніх практик з метою цілеспрямованого вдосконалення, безперервного і самоорганізованого навчання.

	ПРН14. Здатність до співпраці та інтеграції в прагненні до мети спільно з іншими людьми, відомствами, організаціями, активної участі у командній роботі, безвідносно до фонових знань та бачень визначених завдань. ПРН15. Здатність працювати результативно в групах, щоб локалізувати, отримати та опрацювати дані для вирішення завдання дослідження та брати відповідальність за організацію періодів роботи. ПРН16. Застосовувати сучасні підходи, методи при вивченні актуальних питань розвитку громадянського суспільства.
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Склад науково-педагогічних, педагогічних працівників, який забезпечує реалізацію освітньої програми, відповідає вимогам Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності на другому (магістерському) рівні вищої освіти.
Матеріально-технічне забезпечення	Матеріально-технічне забезпечення дозволяє повністю забезпечити освітній процес протягом всього циклу підготовки за освітньою програмою. Стан приміщень засвідчено санітарно-технічними паспортами і відповідають існуючим нормативним актам. Навчальні аудиторії та лабораторії обладнані сучасними технічними засобами навчання, комп'ютерною технікою. У кожному з комп'ютерних класів розміщено від 12 до 25 комп'ютерів, на яких встановлено необхідне програмне забезпечення, що дозволяє проводити освітній процес згідно з сучасними вимогами. Проведено локальну комп'ютерну мережу, є доступ до мережі Internet. Здобувачі освіти мають змогу користуватися власними ПК з безкоштовною можливістю доступу до мережі Internet через бездротовий зв'язок (Wi-Fi).
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Офіційний вебсайт https://chmnu.edu.ua/ містить інформацію про освітні програми, правила прийому, положення про структурні підрозділи, навчально-наукову та інші види діяльності, перспективи працевлаштування, студентські організації, міжнародні проекти та програми академічної мобільності тощо. Всі працівники, викладачі та здобувачі освіти університету мають доступ до мережі Інтернет за необмеженим корпоративним тарифом для юридичних осіб. Бібліотека ЧНУ ім. Петра Могили надає доступ до необхідної спеціалізованої навчальної та наукової літератури (174 тис. прим.) через абонемент та у

	читальній залі на 238 місць. Також функціонує інституційний репозиторій, який надає онлайн доступ до опублікованих професорсько-викладацьким складом підручників, навчальних посібників, методичних рекомендацій та кваліфікаційних робіт випускників ЧНУ ім. Петра Могили. Користувачі локальної обчислювальної мережі університету мають доступ до ресурсів наукометричних баз даних Web of Science та Scopus. У ході навчання активно використовується дистанційна платформа Moodle 3.0. Для забезпечення освітньої програми створено електронні курси до всіх освітніх компонентів.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Академічна мобільність учасників освітнього процесу здійснюється на основі двосторонніх договорів між ЧНУ імені Петра Могили та закладами вищої освіти України.
Міжнародна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між ЧНУ імені Петра Могили та закладами вищої освіти країн-партнерів.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Освітня програма є відкритою для іноземних здобувачів вищої освіти на підставах, визначених чинним законодавством України.

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

Шифр КОП	Компоненти освітньої програми (КОП) (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів ЄКТС	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти освітньої програми			
<i>Цикл загальної підготовки</i>			
ОК 1	Педагогіка та психологія вищої школи	3	Залік
ОК 2	Цивільний захист	3	Залік
ОК 3	Ділова іноземна мова (англійська)	3	Залік
<i>Цикл професійної підготовки</i>			
ОК 4	Сучасні освітні методики та технології у викладанні історії та правознавства	5	Екзамен
ОК 5	Актуальні питання громадянської освіти в Україні	4,5	Екзамен

ОК 6	Джерелознавство, історіографія та методологія історії / Курсова робота	5	Екзамен / Диф.залік
ОК 7	Інтерактивні методи викладання громадянської освіти	4	Екзамен
ОК 8	Актуальні проблеми історії України	5,5	Екзамен
ОК 9	Актуальні проблеми теорії держави і права	4,5	Залік
ОК 10	Освітній менеджмент	4,5	Залік
ОК 11	Виробнича (педагогічна) практика в закладах загальної середньої освіти	6	Диф.залік
ОК 12	Виробнича (педагогічна) практика в закладах вищої освіти	3	Диф. залік
ОК 13	Передкваліфікаційна практика	3	Диф. залік
ОК 14	Кваліфікаційна робота	13,5	Публічний захист
Загальний обсяг обов’язкових компонент:		67,5	
Вибіркові компоненти ОП			
Цикл загальної підготовки*			
ВБ 1	Дисципліна з каталогу курсів 1	3	залік
ВБ 2	Дисципліна з каталогу курсів 2	3	залік
ВБ 3	Дисципліна з каталогу курсів 1	3	залік
Цикл професійної підготовки**			
ВБ 4	Дисципліна вільного вибору студентів 4	4,5	екзамен
ВБ 5	Дисципліна вільного вибору студентів 5	4,5	залік
ВБ 6	Дисципліна вільного вибору студентів 6	4,5	залік
Загальний обсяг вибірових компонент:		22,5	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		90	

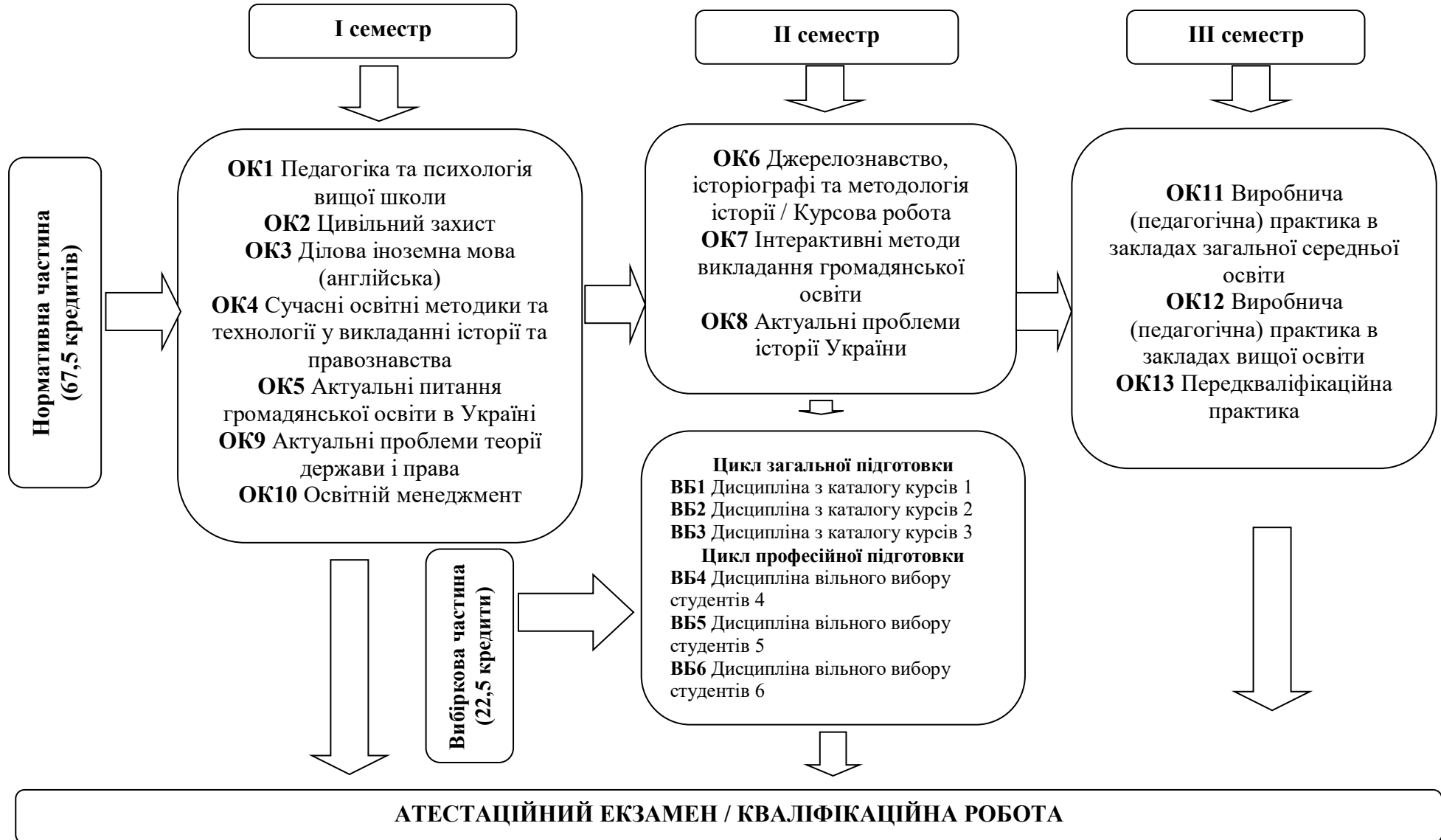
Примітки:

* Вибіркові компоненти загальної підготовки обираються із загально-університетського каталогу курсів (може змінюватись за пропозиціями та рекомендаціями роботодавців, здобувачів вищої освіти або науково-педагогічного складу ЧНУ імені Петра Могили).

** Вибіркові компоненти професійної підготовки можуть змінюватися в залежності від інтересів здобувачів, пропозицій та рекомендацій роботодавців, або науково-педагогічного складу ЧНУ імені Петра Могили за погодженням проєктної групи, науково-методичної ради факультету політичних наук.

Здобувач має право обирати дисципліну із запропонованих каталогів, або будь-яку дисципліну з інших освітніх програм при умові співпадіння кількості кредитів та семестру викладання.

2.2. Структурно-логічна схема освітньо-професійної програми

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестаційний екзамен з історії, громадянської освіти, їх методики навчання і викладання в закладах загальної середньої освіти. Захист кваліфікаційної роботи.
Вимоги до атестаційного екзамену	Атестаційний екзамен передбачає завдання, що дозволяють встановити відповідність результатів навчання здобувачів вищої освіти вимогам освітньої програми.
Вимоги до кваліфікаційної роботи	Кваліфікаційна робота має бути спрямована на розв'язання складної спеціалізованої задачі або практичної проблеми з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта предметна спеціальність 014.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта), що включає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог. У кваліфікаційній роботі не може бути академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації та інших видів академічної недоброчесності. Кваліфікаційна робота оприлюднюється в репозитарії ЧНУ імені Петра Могили.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	OK1	OK2	OK3	OK4	OK5	OK6	OK7	OK8	OK9	OK10	OK11	OK12	OK13	OK14
IK	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК1	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК2	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК3	+	+	-	+	+	+	+	-	-	+	+	+	+	+
ЗК4	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК5	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК6	+	+	-	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+
ЗК7	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК8	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК9	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ФК1	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ФК2	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ФК3	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ФК4	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ФК5	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ФК6	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ФК7	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ФК8	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ФК9	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПК1	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПК2	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПК3	-	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПК4	-	-	-	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+
ПК5	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПК6	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПК7	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПК8	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПК9	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

**5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН)
відповідним компонентами освітньої програми**

[illegible]

ПРН4	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН5	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН6	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН7	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН8	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН9	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН10	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН11	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН12	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН13	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН14	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН15	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН16	+	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

6. Матриця відповідності змісту освітньої програми трудовим функціям і компетентностям професійного стандарту

Шифри й назви трудових функцій професійного стандарту	Шифри й назви компетентностей професійного стандарту	Відповідні шифри у змісті освітньої програми		
		загальні (ЗК), фахові (ФК), предметні (ПК)	програмні результати навчання (РН, ПРН)	освітні компоненти
А. Навчання здобувачів освіти предметів (інтегрованих курсів)	А1. Мовно-комунікативна компетентність	ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК8, ФК5, ФК6, ФК8, ФК9, ПК9	РН2, РН11, РН13, ПРН9, ПРН10, ПРН12, ПРН14, ПРН15	ОК1, ОК2, ОК3, ОК4, ОК5, ОК6, ОК7, ОК8, ОК9, ОК10, ОК11, ОК12, ОК13, ОК14
	А2. Предметно-методична компетентність	ЗК3, ЗК6, ФК1, ФК2, ФК4, ПК2, ПК3, ПК8	РН1, РН5, РН6, РН7, РН9, РН18, ПРН7, ПРН11, ПРН16	ОК1, ОК4, ОК7, ОК10, ОК11, ОК12, ОК13, ОК14
	А3. Інформаційно-цифрова компетентність	ЗК2, ФК3, ФК7, ПК6	РН2, РН6, РН8, РН9, РН14	ОК1, ОК2, ОК4, ОК7, ОК10, ОК11, ОК12, ОК13, ОК14
Б. Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу	Б1. Психологічна компетентність	ЗК4, ЗК9, ФК5, ФК6, ФК9, ПК5, ПК7, ПК9	РН1, РН8, РН10, РН11, РН12, РН13, ПРН6, ПРН7, ПРН10, ПРН11, ПРН14, ПРН15	ОК1, ОК10, ОК11-ОК14
	Б2. Емоційно-етична компетентність	ЗК3, ЗК4, ЗК7, ЗК9, ФК3, ФК5, ФК6, ФК9, ПК7, ПК9	РН1, РН10, РН11, РН13, РН15, РН16, ПРН6, ПРН7, ПРН10, ПРН12, ПРН14, ПРН15, ПРН16	ОК1, ОК9, ОК10, ОК11, ОК12, ОК13, ОК14
	Б3. Компетентність педагогічного партнерства	ЗК1, ЗК3, ЗК4, ЗК7, ЗК9, ФК3, ФК6, ПК5, ПК9	РН1, РН3, РН11, РН12, ПРН6, ПРН7, ПРН9, ПРН10, ПРН12, ПРН14, ПРН15	ОК1, ОК10, ОК11, ОК12, ОК13, ОК14
В. Участь в організації безпечного та здорового освітнього середовища	В1. Інклюзивна компетентність	ЗК1, ЗК4, ЗК9, ФК4, ФК5, ФК6, ФК9, ПК5, ПК9	РН1, РН3, РН4, РН8, РН10, РН11, РН12, РН13, РН15, ПРН6, ПРН7, ПРН8, ПРН9, ПРН12, ПРН13, ПРН14, ПРН15	ОК1, ОК9, ОК10, ОК11, ОК12, ОК13, ОК14
	В2. Здоров'язбережувальна компетентність	ЗК1, ЗК3, ЗК4, ЗК9, ФК6, ФК9, ПК5, ПК9	РН1, РН11, РН12, РН13, РН15, ПРН7, ПРН8, ПРН9, ПРН10, ПРН12, ПРН14, ПРН16	ОК1, ОК2, ОК10, ОК11, ОК12, ОК13, ОК14

Г. Провадження освітнього процесу	Г1. Прогностична компетентність	ЗК1, ЗК3, ЗК4, ЗК5, ЗК7, ФК1, ФК3, ФК4, ФК8, ПК4, ПК7, ПК8	РН3, РН4, РН5, РН13, РН17, РН18, ПРН6, ПРН10, ПРН11	ОК1, ОК2, ОК4, ОК7, ОК10, ОК11, ОК12, ОК13, ОК14
	Г2. Організаційна компетентність	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК6, ФК2, ФК3, ФК4, ФК8, ФК9, ПК5, ПК8, ПК9	РН1, РН2, РН3, РН4, РН5, РН7, РН8, РН11, РН13, РН15, ПРН6, ПРН13, ПРН15	ОК1, ОК4, ОК7, ОК10, ОК11, ОК12, ОК13, ОК14
	Г3. Оцінювально-аналітична компетентність	ЗК1, ЗК3, ФК3, ПК5, ПК6	РН3, РН4, РН6, РН7, РН8, ПРН8, ПРН11	ОК1, ОК10, ОК11, ОК12, ОК13, ОК14
Д. Безперервний професійний розвиток	Д1. Здатність до навчання впродовж життя	ЗК1, ЗК4, ЗК7, ЗК9, ФК1, ФК3, ФК8, ПК6, ПК7, ПК9	РН8, РН13, РН18, ПРН5, ПРН12, ПРН14, ПРН15	ОК1, ОК2, ОК3, ОК4, ОК5, ОК6, ОК7, ОК8, ОК9, ОК10, ОК11, ОК12, ОК13, ОК14

7. Процедура присвоєння професійної (професійних) кваліфікації (кваліфікацій)

Інформація про професійний стандарт (професійні стандарти)	Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти»: Наказ МОН України від 29.08.2024 р. № 1225. URL: https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity
Особливості проходження практичної підготовки із зазначенням трудових функцій здобувача-практиканта відповідно до професійного стандарту	Практична підготовка передбачає проходження виробничої практики. - Виробнича (педагогічна) практика в закладі загальної середньої освіти забезпечує виконання наступних трудових функцій: А. Навчання здобувачів освіти предметів (інтегрованих курсів); Б. Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу; В. Участь в організації безпечного та здорового освітнього середовища; Г. Провадження освітнього процесу; Д. Безперервний професійний розвиток.
Умови допуску до атестації та вимоги до присвоєння професійної кваліфікації	Умовами допуску до атестації здобувачів вищої освіти, на підставі якої присвоюється професійна кваліфікація, є: – виконання індивідуального навчального плану в повному обсязі; – наявність характеристик досягнення професійних компетентностей за практику із позитивною оцінкою кожної компетентності (не нижче «задовільно»); На підставі успішного проходження атестації (атестаційного екзамену та захисту кваліфікаційної роботи) екзаменаційна комісія ухвалює рішення про присудження особі відповідного ступеня вищої освіти і присвоєння відповідної освітньої та професійної кваліфікації.
Засоби контролю рівня сформованості компетентностей професійного стандарту під час проходження атестації	Атестаційний екзамен передбачає теоретичні питання з історії, громадянської освіти, їх методики навчання і викладання в закладах загальної середньої освіти.
Особливості присвоєння професійної кваліфікації	Професійна кваліфікація присвоюється за умови виконання усіх завдань атестаційного екзамену

екзаменаційною комісією	та на підставі публічного захисту кваліфікаційної роботи. Якщо здобувач вищої освіти не виконав принаймні одне завдання атестаційного екзамену та/або одержав під час захисту кваліфікаційної роботи оцінку «незадовільно» – екзаменаційна комісія приймає рішення щодо неатестації.
--------------------------------	--

8. Перелік нормативних документів, на яких базується освітньо-професійна програма

1. Конституція України: Основний Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (із змінами) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
3. Про внесення деяких змін до деяких законів України щодо розвитку індивідуальних освітніх траєкторій та вдосконалення освітнього процесу: Закон України від 23.04.2024 № 3642-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3642-20#Text>
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення національної системи кваліфікацій відповідно до актуальних потреб ринку праці: Закон України від 15.04.2025 р. № 4353-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4353-20#Text>
5. Про освіту: Закон України від 25.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
6. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.01.2020 р. № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
7. Деякі питання присвоєння професійних кваліфікацій закладами вищої освіти в разі відсутності професійного стандарту: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2024 р. № 1223. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1223-2024-%D0%BF#Text>
8. Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 р. № 1021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1021-2024-%D0%BF#Text>
9. Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF#Text>
10. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11. 2011 р. № 1341. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>
11. Про схвалення Концепції розвитку громадянської освіти в Україні: Розпорядження КМУ від 3.10.2018 р. № 710-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/710-2018-%D1%80#Text>
12. Про внесення змін до Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 03.04.2024 р. № 441. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0441729-24#Text>
13. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#n8>
14. Концепція розвитку педагогічної освіти / МОН України / Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.07.2018 р. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>

15. Національний класифікатор України: Класифікатор професій ДК 003:2010. Наказ Держспоживстандарту України від 28.07.2010 р. № 327. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text>

16. Про затвердження професійного стандарту «Викладач закладу вищої освіти»: Наказ Міністерства освіти і науки України від 16 жовтня 2024 р. № 1466. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vykladach-zakladu-vyshchoi-osvity1466>

17. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти»: Наказ МОН України від 29.08.2024 р. № 1225. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity>

18. Про затвердження Рекомендацій щодо використання модифікованих програм з української мови, української літератури, історії України, географії для закладів загальної середньої освіти: Наказ МОН України від 16.05.2024 р. № 701. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-vykorystannia-modyfikovanykh-prohram-z-ukrainskoi-movy-ukrainskoi-literatury-istorii-ukrainy-heohrafii-dlia-zakladiv-zahalnoi-serednoi-osvity>

19. Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання. Наказ МОН України від 02.08.2024 р. № 1093 URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/66a/ca0/d35/66aca0d35fbf4463777818.pdf>

20. Проєкт Стандарту вищої освіти України другий (магістерський) рівень, галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями). URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuyedo-gromadskogo-obgovorennia-proyekt-standartu-vishoyi-osviti-zi-specialnosti-standartu-vishoyi-osvitizi-specialnosti-014-serednya-osvita-na-drugomu-magisterskomu-rivni-vishoyi-osviti>

21. Професійний стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти»: Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України 23.03.2021 р. № 610. URL: https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/325-610_vikladaci_zakladiv_visoi_osviti.pdf

22. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» для другого (магістерського) рівня вищої освіти: Наказ МОН України від 11.05.2021 р. № 520. URL: https://osvita.ua/doc/files/news/825/82566/011_Osvitni_ped_nauky_mahistr_17_06.pdf

23. Рекомендації щодо порядку створення та перегляду освітньої програми у Чорноморському національному університеті імені Петра Могили від 26 грудня 2024 р. URL: https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/Rekomendatsiyi_shhodo_poryadoku_pereglyadu_OP.pdf

24. Європейська рамка кваліфікацій для навчання впродовж життя - <https://erasmusplus.org.ua/>

25. ISCED-F (Міжнародна стандартна класифікація освіти – Галузі, МСКО-Г) 2013. URL : <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standardclassification-of-education-fields-of-education-and-training-2013-detailed-field-descriptions-2015-en.pdf>

26. Tuning Educational Structures in Europe (TUNING). URL: <https://www.unideusto.org/tuningeu/>

27. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG). K.: CS Ltd., 2015. 32 p. URL: https://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf